

Kodanj. Vsled viharja so se potopile tri ribiške jadrnice.

Odessa. Turška trgovska ladja »Lemte« se je potopila. 45 mož posadke je utonilo.

Bukarešt. Na progi Bukarešt-Constanza je lokomotiva zadela v tovarni vlak. Vlakovodja in trije železničarji so ubiti, dva zavirača sta težko ranjena, eden je znozel.

Bremerhaven. Iz Bolungavika (Izafjord) se poroča: dva ribiška parnika so ledene plasti stisnile. Parnika sta se potopila. Moštvo so rešili.

Essen. V Kruppovi tvornici je eksplodiral plin. Dva delavca sta ubita; dva pa nevarno ranjena.

SNĖG IN OGENJ.

Napolj. Tu je divjal snežni vihar. Obenem bljuje Vezuv, nad katerim se dviga snežna megla. V mesto dohaja veliko tujcev gledat redko prikazen.

Milan. V severnoitalijanskih dolinah vlada sibirski mraz. V Aostu znaša temperatura — 20°.

Corsica. Tu vrše hudi snežni viharji. Vse zveze so pretrgane.

Pariz. Mraz je v Franciji hud; toplomer kaže — 20°. Rona je zamrznila. Zmrznilo je več oseb.

Madrid. Na severnem in na južnem Španskem so divjali snežni viharji. V Almeriji in Murcii je zapadel sneg kakor že ne 30 let. Toplomer kaže 15 stopinj pod ničlo, v Madridu pa 10 stopinj mraza.

London. Tvornica filmov trvdke Pathe je pogorela. Več stotisoč filmov je uničenih.

Dnevne novice.

Štajerska Slovenska kmečka zveza je imela v četrtek 8. januarja važno sejo v Mariboru.

Nov društveni dom. Sv. Križ tik Slatine. Novi društveni dom je bil blagoslovljen na dan sv. Treh kraljev po večernicah. Govoril je g. dr. Ant. Korošec.

Naše prireditve na Spod. Štajerskem. Na Kraljevo je bila pri Svetem Križu pri Rogaški Slatini slovesna otvoritev Društvenega doma. Govoril je dr. Korošec. — V Velenju je bil 7. jan. socialni tečaj. Govorila sta posl. dr. Korošec in dr. Verstovšek. Lokal: Društveni dom v Smartnu. Zač. ob 8. uri zjutraj. — V Dolu pri Hrasniku bo 11. januarja ustanovitev Dekliške zveze. Govori dr. Hohnjec. — Dne 18. januarja bo ustanovitev Dekliške in Mladiške zveze v Galiciji pri Zalcu. Govori dr. Hohnjec. — V Rajhenburgu bo dne 11. januarja po večernicah občni zbor izobraževalnega društva.

Socialni tečaji na Štajerskem. S tečajem v Velenju, za katerega naj zaposniki razvijejo primerno agitacijo, se otvori serija letošnjih socialnih tečajev. V krajih, kjer se želijo taki potrebni tečaji, naj blagovolijo zaupniki potrebno ukreniti, in nemudoma naznaniti Slov. kršč. soc. zvezi v Mariboru, da določi čas in govornike. Za lokale in udeležbo naj povsod poskrbijo zaupniki.

Križa v avstrijskih tiskarnah. Naš članek o krizi po avstrijskih tiskarnah je vsled svoje objektivnosti napravil na javnost zelo ugoden vtis. Pametni ljudje se čudijo, da stavci, ki so za svojo tehnično spretnost tako dobro plačani, vendar niso zadovoljni, vkljub temu da jim lastniki tiskarn celo ponujajo zboljšanje plač po dve kroni na teden, tako da bi imeli eno leto prost stavec 1716 kron na leto. Starejši stavci bi imeli seveda primeroma več dohodkov, kakor smo že v zadnjem članku dokazali s številkami. Vprašamo, kje ima kak učitelj, kaplan, jurist, obrtnik itd. boljše začetno plačo? — Toda kakor rečeno, tiskarne niso proti zvišanju plač, a da bi delavci gospodarju vezali roke, da bi ga spravljali v konkurz, da bi s svojimi pretiranimi zahtevami neprimerno občinstvu dražili tiskarske izdelke, tega ne morejo dovoliti lastniki tiskarn, ako nočejo igrati usodne va banque igre. — Veseli nas, da je splošno vsa javnost na strani tiskarn. Kakor drugod, tako dobivamo tudi mi dopise od raznih slojev, ki nas vzpodbujajo, da vztrajamo v nam vsiljenem boju; naši naročniki izjavljajo, da tudi radi potrpe, ako bi nekaj časa listi ne mogli redno izhajati. V tem smislu smo dobili izjavo iz trebanjskega dekanata, za kar gospodom izrekamo prav iskreno zahvalo. — Lastniki tiskarn vkljub ogromnim izgubam in silnim neprilikam se po Avstriji splošno dobro drže; razen socialnih demokratov je vsa javnost na njihovi strani, ker vidi da se bora za obstanek tisk. društva tiskarske obr

Tiskarsko gibanje. Dekler traja tiskarsko gibanje, moramo izkusiti iz lista vse podlistke. Gg. naročnike bomo pozneje odškodovali.

Občinske volitve. Pri občinskih volitvah v občini Polička vas pri St. Ilju v Slov. goricah je zmagala naša stranka dne 30. dec. v vseh treh razredih. V Cirknici nad Mariborom pa smo propadli v odločilnem razredu za en glas.

Iz orlovske organizacije. V dneh od 27. do 31. dec. se je vršil v Ljubljani telovadni tečaj »Zveze Orlov«. Udeležilo se ga je 80 telovadcev in bilo zastopanih 61 odsekov. Vse dneve so fantje neumorno vztrajali na svojem mestu in pokazali, da se za resno delo ne boje nobenih žrtv. Dan za dnem od 8. do dvanajstih in od dveh do osmih, to res ni bila malenkost. Velika Unionova dvorana je bila letos premajhna, za kar gre vsekakor hvala lepemu, bogatemu programu. V nedeljo se je vršil v ve-randi prijeten fantovski večer, kjer se je izročila častnemu članu »Zveze Orlov« br. Ivanu Podlesniku lična diploma. Med zabavo in lepimi mladostnimi govori je hitro minil večer. Zadnji dan tečaja je pokazal lepe uspehe, ki jih je dosegel duša celega tečaja br. Peterlin. Strah in bojazen, s katero so marsikoga navdajale težke nove proste vaje, sta bila na naše veselje neupravičena. Premagali so hitro vse težkoče in so jih ob sklepu tečaja proizvajali z lahkoto, kot bi se jih vadili že celo leto. Isto izurjenost so pokazali pri obligatnih vajah s palicami, ki so za prvo leto vsekakor pretežke in dosegli višek v elegantni četrti sestavi. Vadili so tudi vaditeljske vaje, vaje za naraščaj. Orodna telovadba žal tudi letos ni prišla do besede. Nekaj posebnega in koristnega so bila predavanja gg. zdravnikov dr. Primšarja, dr. Viranta in dr. Ješeta o prvi pomoči v neugodah. Zelo aktualno je bilo tudi predavanje br. Jos. Pirca o gojitvi naraščaja. Zeleti bi bilo, da se vsa predavanja priobčijo v »Mladost«. Zvezin predsednik brat dr. Lovro Pogajnik je v sredo popoldne zaključil tečaj, zahvalil se vsem, ki so pomagali, da je tečaj tako dobro uspel in pozival fante k novemu delu v novem letu. Fantje! Bogati ste odšli domov. Porabite to svoje bogastvo v korist in napredek naše mlade Orlovske organizacije! Nazdar!

»Kmečki strah« na Štajerskem. O katerem se še danes ne ve, kdo in kakšen je, — bo imel čez zimo mir vsaj pred birokracijo. Po posvetovanju vseh prizadetih uradnih faktorjev je namreč štajersko namestništvo sklenilo, da se zaenkrat opuste vse policijske varnostne odredbe in se komisar dr. Hoffer vrne k svojim prejšnjim uradnim opravkom. Utemeljuje to s tem, ker z nastopom zime »žal« se vedno neznan zver ni prišla v nižje ležeče kraje, kakor se je pričakovalo, marveč je ostala visoko gor na Korolpi, kjer sedaj trga edino le divjačino. Lovske odredbe se prepuščajo dotičnim lastnikom lova. To so ja-gri, ti nemški Štajerci!

Umrl je na Gomilskem vrli naš pristaš trgovec Franc Cukala. Pogreb je bil dne 1. januarja. N. p. v. m.!

Po krivem na smrt obsojen? Dne 14. sept. leta 1912 so našli na cesti, ki pe-lje iz Judenburga v Fohnsdorff razkosano truplo brez glave, v katerem so sorodniki spoznali trgovca z živino Franca Schwarz iz Niederwölza. Kot storilca so 25. sept. v Ljutomeru aretirali 42letnega mesarskega pomočnika Dominika Polc, pristojnega v Gorje. Polc je krivdo ves čas — pri prvem zaslišanju in pri glavni obravnavi, ki se je od 13. do 18. jan. 1913 vršila v Ljubnem — odločno tajil in dosledno izjavljal, da je roparski umor izvršil njegov tovariš, neki Pollak, katerega je natančno opisal. Pri glavni obravnavi se je iz lastne volje kot prič oglasil raznašalec telegramov Ivan Kristel in izjavil, da Pollaka pozna in da ga je 17. nov. 1912. videl na kolodvoru v Judenburgu. Njegov opis o Pollaku se je popolnoma strinjal s Polčevim. Vendar je bil Polc 18. jan. 1913 obsojen na vislice, a ga je cesar pomilostil. Svojo kazen odseda v karlaški kaznilnici, kjer je vedno tih in mračen. Je že od preje sušičav in je bolezen v kaznilnici še napredovala. 3. t. m. je pa orožništvo v Kozjem prijelo nekega moškega radi potepuštvu, iz čegar listin in pisem, ki so jih našli pri njem, izhaja, da je to že kake 30krat predkaznovani zlikovec Pollak, star 36 do 40 let. Tudi njegova zunanost popolnoma odgovarja Polčevemu opisu. Pollaka so izročili okr. sodišču v Ljubnem. Ako se izkaže, da je to res osumljeni Pollak, se bo proces radi gori navedenega roparskega umora v naj-krajšem času obnovil.

Besnež. Gostinčar Ignacij Markrab pri Sv. Tomažu se je na Silvestrov večer radi neke gospodarske zadeve sprl s svojim očetom in se tako raz-jezil, da je potegnil revolver in pomeril na očeta, ki mu je pa utekel. Nato je togotnež hitel k svoji znanki Hedviki

Bitonja in ji začel očitati nezvestobo; končno je potegnil revolver in jo u-strelil v trebuh. Zensko so pripeljali v bolnišnico v Ormož, Markraba so pa zaprli.

Zastrupila se je 17letna posestnikova hči Jožefa Gaube v St. Juriju na Pesnici; vzrok — nesrečna ljubezen.

Nesreča na železnici. Na pragerski po-stopaji je lokomotiva zagrabila delavca Filipa Jammer in ga zmečkala, da je bil ta-koj mrtev.

Pomemben govor goriškega kne-zoškofa dr. Sedeja. Na večer starega leta je goriška duhovščina po proštu Msgr. dr. Fajduttiju izrazila svojemu nadpastirju svoje čestitke k novemu le-tu. Nj. Prevzvišenost knez in nadškof se je zahvalil ter povdarjal resnih ča-sov, v katerih se nahajamo. Pred 1000 leti so ljudstva vrela v naročje katoli-ške cerkve. Danes pa jo zapuščajo in širi se moderni paganizem. Povdarjal je nevarnosti, ki prete naši državi in ne-varnosti, ki prete cerkvi. Napovedal je, da se bo letos vršila v Gorici »Škojjska sinoda«, kar je duhovščina zvela z ve-seljem na znanje. Prevzvišeni je izrekel nado, da se bosta duhovščina in ljud-stvo ravnala po sklepih prihodnje si-node.

Poslanec Grafenauer je bil na novega leta dan operiran. Operacijo je izvršil c. kr. okrajni zdravnik dr. Hussa. Bolnik počuti se razmeroma dobro in upati je, da bo v par tednih zopet zdrav.

Nov liberalen list. Z novim le-tom je začel izhajati v Učiteljski tiskar-ni nov »neodvisen, gospodarskopoli-tičen tednik«, kakor se sam sebe imenu-je. Dne 19. decembra p. l. so imeli ti »ne-odvisniki« z dežele zaupno posveto-va-nje v Ljubljani. Sklenili so organizi-rati politične nasprotnike Slov. ljudske stranke v »neodvisno kmečko stranko« in izdajati glasilo »Naš glas«. Na uvod-nem mestu se zahvaljujejo vsi 24teri propadli samostojni kandidati pri zad-njih deželnozborskih volitvah in se po-nosno imenujejo prvoborniki za samo-stojno kmečko stranko na deželi. »Naš glas« bo seveda samo glas firme Učitelj-ska tiskarna in kakšni so ti glasovi, vemo dobro.

Razglednica za praznike, ki je dvema prinesla smrt. Žena bogatega veleposestnika Josipa Olago pri Gorici je dobila za praznike voščilno razgled-nico od svojega prejšnjega ljubimca. Te karte žena slučajno ni mogla pri-kriti pred možem in mu jo je morala pokazati. Dasi je bilo voščilo popolno-ma nedolžno, se je mož zaradi tega ta-ko razjezil, da je začel strašno razsa-jati. V strašni togoti je ženo živinsko razmesaril. Nato je pa šel v sosedno sobo in se ustrelil. Ko je prišla v sobo služkinja, je našla v mlaki krvi mrtvo ženo in v sosedni sobi tudi že mrtvega gospodarja. Olago je bil star 44 let, so-proga pa 34 let.

Svedrovci v Trstu. Neznanci so na starega leta dan vlomili v blagajno trvdke Fassel v novi palači »Rimione Adriatica« in oropali blagajno za 2058 K.

Potomci Zrinjskih še žive. Hrvaški listi poročajo, da še žive potomci onih članov Zrinjske rodovine, ki so se v 15. stoletju izselili v Benetke in kas-neje živeli na jonskih otokih. In sicer je to grof Ilija Zrinjski, ki ima svoje posestvo na otoku Krfu in je bil do zad-nje balkanske vojne italijanski konzul v Prizrenu. Leta 1885. se je poročil z Marijo Conemenos v Prevezi, katere oče je bil turški kanceler in katera je veleizobražena dama. Grof ima sedaj sina Jurija in tri hčerke; njegova se-stra Uranija je znana grška pesnikinja. Ilija Zrinjski se dobro zaveda svojega hrvaškega pokolenja in njegova žena si dopisuje z zagrebškim vseučiliškim profesorjem dr. Iv. pl. Bojničičem, ki sedaj piše zgodovino beneško-grške veje knezov Zrinjskih.

Smrt pljanca. Mrtvega so našli v Gorici vpokojenega finančnega nad-strážnika Antona Silčiča, doma iz Bilj. Mož je veliko pil in vedno v svojo sobo zaprt, živel sam zase. Menda ga je na-padel delirium tremens in je umrl na srčni paralizi.

Internacionalen tat vjet. Iz Tr-sta poročajo: Tu so prijeli 25-letnega Antona Horvata, internacionalnega specialista za tatvine na parnikih in po železniških vagonih.

Oh ti cigani! Tako je zdihovala 26. m. m. po Novem mestu vže priletna Katra Gerden iz Potoka pri Vel. Loki. Pravila je, da ima pri sodnji opravi radi ciganske goljufije. Pripovedovala je ta-le dogodek: »Meseca novembra začeli sta prihajata k meni, kakor zdaj vem, dve ciganki in to Johana in Berta Ful. Pripovedovali sta mi, posebno starejša, da so ji moža zakla-li. Da je bil dober mož in da mu je bilo ime Rihard Reichardt. Molili sta vedno. Pripovedovali sta mi, da sta vedežvalki. Taki sta bili, kakor malo manj kot svetni-

ci. Starejša, to je Johana, je meni zaupno dejala, da je velika božzen in nesreča v naši hiši in da se bode o kmalu pokazalo. To pa da more ona dpraviti s sv. ma-sami. Predno pa je za naše dati, mora poskusiti, da-li ima še to noč. Dala mi je do-mačo prejo in mi rekla, naj jo »razfec-lam«. Pri razfekljanju naj izgovarjam sv. križ in to v imenu Boja Očeta in Sina in sv. Duha. Ona pa je med tem kleče nekaj mrmrala. Razfeklno prejo sem dala potem na poziv ciganih. Ta je to skupaj stisnila in jo položila na mizo. To razfekl-no in stisnjeno predio se je začelo vzdigovati. Sedaj je ciganka vzdihnila in de-jala: »Mati, imam močnin vse bom zamogla narediti«. Rekla mi je, naj ji dam 5 K za mašo. Dala sem ji, nkar je odšla. Prišla je drugič, govorila isto. Tako je prišla mno-gokrat in zahtevala vedno več od mene. Dala sem ji po 50 K — 100 K — in 200 K. Povedala mi je, da e brala v črni knjigi, da je pred več leti mrla v naši hiši žena, katera je zapustila poln lonec cekinov in da ta hodi po pokopališču. Da to dušo lah-ko reši in lonec cekinov dobi, zato potre-buje eno kokoš, pleč, masla, novo obleko in klobuk, ter mrtvaški prt. Zahtevala je 200 K. Dala sem ji 200 K — za te stvari. Povedala mi je, dajo zdaj ne bo, ker mo-ra na pokopališču in v obližju istega ča-kati, da pa moram biti o tem tiho, ja niko-mur nič omeniti, tajti drugače, če ljudje to zvedo, bi znorla, kakor v vasi neka kmetica Zajka. Med tem časom pa bo pošljala druge k meni, da mi povedo o stva-ri. Tako je res prkrat prišla mala cigan-ka Berta Fuf. Prijedovala mi je, da Jo-hana vidi vsakokrat ono dušo, da bo kma-lu rešena in da bode tudi lonec denarja rešen, samo da rabi še 100 K. — Dala sem jih. Tako je prišli še dvakrat. Dala sem ji še 40 in 20 K. — Mojemu možu sem vzela iz hlač denar in zato je prišlo to na dan. Priznala sem svojem možu Francu vse spletkarije in povedala, da sem naredila 1040 kron dolga. Bala sem se, da se res ku v St. Lovrenu. Bala sem se, da se res uresniči, da bon zblaznela, posebno, ker sem imela ženc za pošteno in res skoraj svetnico. Malo ciganko so že vjeli, veliko Johano Ful, dona je iz Grahovega, pa še niso dobili, — pa kaj nuca, denarja ne bo več! — Soročnik Ful — Rak pa je radi sleparij ušel iz zapore sodišča v Soštanju. Omenjeni ciganki je nekaj časa novome-ško županstvo v stari pečnici preskrbova-lo in to za časa porotnega slučaja — ker je Johani Ful sorodnik Rak priležnika ubil.

Strašna smrt. Elektrotehnik Josip Opava, sin upravitelja »Katoliške tiskar-ne« v Zagrebu, je med postajama Kloštar in Katalena, hoteč iz enega vagona v dru-gi, padel iz mostu, ki se je bil pod njim udal. Revez je bil seveda takoj zmečkan. Rajnik se je hotel podati k svojcem na bo-žične praznike.

Novice iz Amerike. Ustrelil je v Johnston City Ill. rojak Janez Jesenič-nik rojala Bernard Jarca. Jarc je bil takoj mrtev. Vzrok pijanost. — Vlak je povozil in usmrtil v Clevelandu Slo-venca L. Znidaršiča iz Grahovega pri Cerknici. — Umrl je v Clevelandu Slo-venec Šmajdek, star 36 let. — Ubil se je v Rockdale pri Jolietu Slovenec gostil-ničar Janez Drnule, star 45 let, doma iz Kompolja pri Dobropoljah. — Na vož-nji v Ameriko je zadel parnik na kate-rem se je vozil bivši ljubljanski užit-ninski paznik Intihar v ledeno goro. Rešil se je z rodbino v čoln, pri tem so pa valovi zagrebli njegovega enolet-nega sinčka in ga odnesli v morje, kjer je utonil.

Avstrijske kreditne srečke. Glavni dobitek 300.000 K je zadela serija 2522 št. 47, 60.000 K je zadela serija 3794 št. 21, 30.000 K je zadela serija 2905 št. 3, 10.000 K je zadela serija 732 št. 95, 10 tisoč kron je zadela serija 808 št. 52.

Ij Ivan Erihar je, kakor se čuje, iz-stopil iz izvrševalnega odbora narodno-napredne stranke.

Ij Kamila Theimer na begu pred ljubljanskimi porotniki. Najvišje sodi-šče na Dunaju je odklonilo zahtevo Ka-mile Theimerjeve, da bi se njena stvar razpravljala pred dunajskimi porotni-ki. Zato bo morala gđ. Theimerjeva rada ali nerada priti pred ljubljanske porotnike, katerih se tako zelo boji.

Puška se je razletela med stre-ljanjem petnajstletnemu Jožefu Hro-vat iz Jurke vasi in mu tako raztrgala dlan leve roke, da so mu jo morali v bolnišnici odrezati.

Smrtonosen vihar je razsajal v Gorjancih, ki je podrl bukev na pot, po kateri so vozili oglje. Zadela je štiri, po oglje idoč ljud, med katerimi je bil 17-letni Franc Mikec iz Dol. Suhadola na mestu mrtev; njegovi tovariši so bili pa lahko poškodovani.

Umrl je v Gorici g. H. Jakončič, c. kr. rač. asistent. — Umrl je v Sv. Iva-nu pri Trstu g. Julij pl. Kleinmayer, profesor v pok. — V St. Vidu na Do-lenjskem je umrl g. Ivan Kristan, pos. in poštar. — V Škofji Loki je umrl g. Oton Guzelj, posestnik in trgovec.

— **Požar.** V Kandiji pri Novem mestu je pogorela na novega leta dan trgovina g. Kastelica. Škoda znaša 30 tisoč kron.

— **Velemlin pogorel.** Lansko leto je požar uničil Bezanov mlin v Našicah na Hrvaškem. Škoda znaša 600.000 K. Mlin je bil zavarovan.

— **Sodna poslovnica za licitacije.** V Pulji je vlada uredila javen lokal za dražbe, ki se vrše pod nadzorstvom in na zahtevo sodišča. Ta poslovnica začenja svoje delo z novim letom in ima namen osredotočiti prodajanje sodnim potom zarubljenih ali pri konkurzi zapadlih reči. Do sedaj se je tako blago čisto brez nadzorstva in samovoljno prodajalo; sedaj pa, ko se bo vse osredotočevalo na enem samem prostoru — blago, prodajalci in kupci — bo možno dosežati boljše cene, kar bo v prid i dolžnikom i upnikom. Mešetarjem in preprodajalcem bo delo zelo oteženo, vsi drugi kupci pa bodo uživali marsikako ugodnost. Poslovanje prodajalnice bo vzdrževala država. I tak zavod je velikega pomena v času vsesplošne socialne bede.

— **Zimski šport v Bohinju.** Krasno solčno vreme, 6° pod ničlo, sankališče, drsališče v izbornem stanu, smuči povsod. V nedeljo je pripeljal posebni vlak iz Trsta nad 200 sankacev in smučarjev, tudi jutri bo vozil ta vlak in obeta ugodno vreme za vse vrste zimskega sporta velikanski obisk.

— **S pošte.** C. kr. poštni nadoficial R. Janda v Trstu, in c. kr. poštni official: Jožef Debelak na Dunaju, G. Santicin v Trstu pa L. Smolič v Pulju so umirovljeni.

— **Naznanjevalci hude zime?** Iz Adlešič, 3. jan. V »Slov.« št. 294. ste poročali o redkem gostu na Kranjskem, namreč o peganih, ki so se prikazali na Gorenjskem. Naj Vam naznanim, da so se pojavili tudi v Beli Krajini. Prvih 6 sem jih videl 21. dec., drugo jato kakih 12 do 15 pa danes zjutraj. Tudi drugi ljudje so jih opazili in pravijo, da takih ptic pri nas še niso videli. Nekdo jih je videl v sredo kakih 30. Morda naznanja njihov prihod v naše kraje res hudo zimo. Danes zjutraj smo imeli — 8° C. Tui kalini, ki se k nam redkokdaj zaseli, so se pojavili pri nas letos, kakor sem že večkrat opazil, v obilnem številu. Morda je tudi te prignala slutnja pred hudo zimo.

— **Silen vihar v Mostaru.** V soboto je tu divjal silen vihar. Izrval je veliko dreves, razkrival strehe in rušil dimnike.

— **Streljanje na sv. večer.** Ključavničarski vajenec iz Jurke vasi Jože Horvat, ki dela pri Zibertu v Zabji vasi, je na sv. večer s svojo enocevko streljal. Staro puško je preveč s smodnikom nabil in se mu je razletela. Odneslo je fantu levo roko v prstih. Še isto noč so mu jo v bolnišnici amputirali v členu.

— **Domačim našim ameriških izseljencev!** Pozor pred lopovili iz Svibna nam pošiljajo dopisnico s tiskano nemško vsebino, ki jo je prejela neka kmečka žena, ki ima moža v Ameriki; dopisnica se glasi tako-le: »št. 6844.447 L. R. št. 194. (Eventuelno prosimo za navedbo števil.) Knauth Nachod & Kühne, Lipsko, 12. dec. 1913. Naj prejme Urša Luzar, Kote št. 19., pošta Račje na Štajerskem. Ako pričakujete denar iz Amerike, prosimo, da nam nemudoma pošljete: 1. dotično pismo, ki Vas o tem obvešča, z ovojem vred, ki nosi ameriški poštni pečat, — ali pa 2. naznanilni listek oziroma pobotnico, ki jo je pri vplačilu dobil ameriški odposiljalec, na vsak način pa številko naznanilnega listka in datum, ter dalje, koliko denarja pričakujete, od koga in iz katerega kraja v Ameriki, da moremo na tej podlagi doognati Vašo upravičenost do prejema. Poslane listine Vam kasneje na željo vrnemo. Odgovorite nam nemudoma, ker bi se morali drugače v tej zadevi obrniti v Ameriko in bi bili eventuelno prisiljeni denar vrniti nazaj v Ameriko. — Knauth, Nachod & Kühne, Lipsko. — Ni dvoma, da se je nekje organizirala lopovska družba, ki ima namen na tak-le predrzno-neumen način pouzmati krvave žulje ameriških izseljencev. Vsi poklicani činitelji naj na to sleparstvo opozore domače naših Amerikancev, da ne bodo sedli na ta lim.

— **Ceno meso.** Pred božičem se je dobilo v Mokronogu meso po 80 vin. kilogram. En mesar je prodajal meso celo po 72 vin. Vsi silnega navala je moral zaklati šest goved, da je zadostil vsem kupcem. Po praznikih se je za ceno mesu zopet zvišala na 1 K 20 vin.

— **Nova orožniška postaja.** Na Gornji Polskavi smo dobili sredi decembra novo c. kr. orožniško postajo s tremi možmi. Pripada jim razen domačih starih občin še cela Smartinska župnija in občina Pokaše.

— **Orožniki ustrelili dijaka.** V gimnaziji v Karlovcu je do 6. gimnazijskega razreda študiral mladenič Ivan Pap. Radi bede je moral nato obisk šole prekiniti in nadaljevati nauke kot

eksistent. Prehranjeval se je na ta način, da se je s kolesom vozil po deželi okrog duhovčine, učiteljstva in drugih premožnejših ljudi, ki so mu radi dali podporo v jelu in denarju. Pap je imel vedno pri sebi vsa potrebna šolska in druga izkazila in je bil splošno znan kot priden in nadarjen dijak. 22. t. m. je na svojem potu došel v Grgurevce, kjer je orožniška postaja. Orožniki so Papa opazovali, ko je obiskal razne hiše, a so ga pustili v miru. Ko se je pa Pap na kolesu odpeljal proti Mitrovici, sta dva orožnika stekla za njim in ga začela klicati, naj počaka. Pap se za to ni zmenil, nakar sta orožnika začela streljati; zadet v obe nogi se je Pap zvrnil s kolesa. Orožnika sta nato pregledala njegove listine in se prepričala, da sta nedolžnega ranila. Hitro sta šla po voz, ki naj bi Papa prepeljal v bolnico v Mitrovico. Vsi silnega mraza so pa Papu rane vnele ter je ubogi mladenič že na potu umrl. Proti orožnikom je že uvedena preizkava.

Ali ste že odposlali položnico „Slovenski Straži“?

Gospodarski pregled za leto 1913.

(Konec.)

Junij in julij položaja nista mogla več poslabšati, da v juliju je celo opaziti nekoliko izboljšanja, ki se sicer ne izražata toliko v obrest. meri — privatni diskont je bil celo nekoliko višji kot v juniju, namreč povprečno 5-88 proti 5-82% — kakor v tem, da je sedaj bilo mogoče zopet dobiti denar. To okolnost je razlagati tako, da je privabila visoka obrestna mera tuj posebno angleški, nemški in francoski denar, ter je tudi osrednja banka v splošno presenečenje koncem julija izdala manj denarja, kakor v istem času lani. Brezdvoma je mnogo pripomoglo k poboljšanju našega finančnega rezmerja do Francije ureditev vprašanja južne železnice, ki sicer še sedaj ni končno rešeno, vendar je pa na potu ugodne rešitve, vsaj deloma po želji Francozov.

Av gust in jesenski meseci so končno prinesli razbremenitev in upanje na stalno izboljšanje položaja. Borze so se oddahnile in tudi avstrijska renta je začela polagoma zapuščati svoje globoko stališče. Vendar mi je pa ravno v tem času registrirati važen dogodek, ki je naredil zunaj države mučen vtis. Kraljevina češka je prišla pod sekvester in avtonomna uprava je bila suspendirana. V tem času je morala najeti Praga svoje posojilo, ki je pa še za letošnje razmere zelo drago in bo veljalo okroglo 7%. Isto je pripomnilo o dunajskem posojilu, ki je prišlo na trg nekoliko pozneje.

Letina je letos v splošnem dobro obrodila in to je tudi precej prispevalo k izboljšanju položaja. Seveda je to premeten razmer upoštevala tudi Avstroogrska banka in je koncem novembra znižala obrestno mero za pol odst. in s tem oficijelno naznanila konec krize. Tako je ustregla glavnim zahtevam industrije in državi pripravila pot za bodoča posojila, ki so že napovedana za leto 1914 v približni višini pol milijarde. Za januar je pričakovati nadaljnega znižanja za pol odst. na 5% iz ravnokar omenjenih razlogov; vendar je pa znižanje utelešeno tudi v ugodnem stanju Avstroogrske banke.

Financijskemu položaju odgovarja v preteklem letu stališče industrije in trgovine, ki ste pretrpeli hude čase, najhujše kajpada trgovina in obrt v naši državi. Deloma so vzrok mobilizacijski vpoklici rezervnikov na meje, ker so v celih vrstah industrij, ki so bile še za mesece preskrbljene z naročili, povzročili najobčutnejše motenje obratov in v mnogih slučajih celo ustavili vsako delo. To se je zgodilo predvsem v onih obratih, ki imajo danes najhujše izgube. Železarne, tovarne strojev, elektrotehnične industrije itd. Drugič je pa tudi upoštevati, da je vsled vpoklica stotisočernih rezervnikov, ravnateljstvo rodbin izgubilo svojega hranitelja in se je vsled tega moralo omejiti na najnujnejše ter je tako, kakor tudi vsled občne draginje padel vsak konsum in z njim tudi mnogo izgubila trgovina, kot posredovalka med proizvajalcem in konsumentom.

Po poročilih najbolj prizadetih trgovnic (praške in drugih) tvorijo glavni vir krize one industrije, ki so bile najbolj prizadete z omejitvijo izvoza na Balkan, kakor tudi stavbena in s to zvezane obrti. Pri tovarnah za poljedelske stroje je opaziti zmanjšanje izvoza za 78%; te tovarne so se nadejale, da križar ne bo dolgo trajala in niso svoje produkcije v potrebnem obsegu skrhile, ta-

ko da so morale to storiti pozneje še za polovico. Isto je opaziti v tekstilni industriji in drugih podobnih obratih, kjer so delali do zadnjega le par dni v tednu. V trgovini so te razmere hudo upliale in tudi balkanski moratoriji so splošno krizo povečali, dasi ne v toliki meri, kakor se to navadno sodi. Balkanske kupčije se skoro vse takoj ali pa še vnaprej poravnajo.

Preidemo končno k poglavju, ki je za naše kraje posebno pereče in ga je treba omeniti v tem pregledu: dasi to storim nazadnje, ni njegova važnost nič manjša. Je to izseljevanje, ki je vsled posebnih okolištin postalo v zadnjih mesecih tudi za oficijelni del države aktualno. Vlada je pripravila nov (že 3.) osnutek izseljeniškega zakona in izdala odredbe, ki v marsikaterem slučaju mejijo že trdo na omejevanje zakonito zajamčene prostosti odpotovanja in izseljenja.

Ker gre večina naših državljanov preko nemških pristanišč in le mal kontingent izseljencev odide iz Trsta, navedem v sledečem podatke pristaniških uradov v Bremenu in Hamburgu. Številke obsegajo izseljevanje za prvih deset mesecev v letih 1909—1913. Leto 1909 (januar—oktober) 210.653. l. 1910 238.573, leta 1911 154.490, leta 1912 246.115, leta 1913 377.874. Ker manjkajo še podatki za november in december, ni mogoče natančno določiti števila letošnjih izseljencev, da bo pa letos preseglo 400 tisoč, je popolnoma gotovo. Pristavim le, da je tri četrtine teh izseljencev avstrijskih podanikov in veliko od teh naših rojakov. Številke, ki omenjajo svote izdanih potnih listov, ne odgovarjajo pravemu položaju ter jih vsled tega tudi ne navajam.

V pregledu celoletnega gospodarstva v minulem letu bi bilo treba še upoštevati podatke uvoza in izvoza, produkcije in konsuma, gibanja na delavskem trgu in v denarnih zavodih ter nebroj drugih okolištin, ki sem jih pa žal moral izpustiti in se omejiti na najnujnejše, ker mi je bil vsled vladajočih razmer odmerjen le pičel prostor.

Dr. I. Č.

Pristopajte k „Jugoslovanski Strokovni Zvezi“!

Po svetu.

— **Evropsko človeštvo se stara.** Kakor se človek stara, postaja zopet otročji. Ravnotako narodi, kojih kultura stara. Kar se danes vse v modi in umetnosti ustvarja, ima na sebi očitne znake propadanja starajočih se možganov. Vsi tega napravljajo vtis otročjega v slabem pomenu te besede. Komaj se je n. pr. tangoples pojavil, so ga nekateri že siti. Uvesti hočejo »nadples«, ples vseh plesov, »metahorejo«. Doma je ta novost seveda v Parizu. Ta ples je »telesnoritmnični izraz najvišje poduhovljenosti«. Orchester igra na prim.: »Sinfonično himno solncu«. Ta predmet vzbuja v človeku, ki stoji na višku izobrazbe, predstavo stožca. Zato mora plesavka tako plesati, da s svojo obleko in gibi ter njih hitrostjo, oziroma ritmom, vzbudi v gledalcih predstavo stožca. Plesi v čast duhovom padlih se izvajajo tako, da se zdi, kakor bi se telo hotelo »podaljšati v neskončnost«, itd. Moderni ljudje menijo, da se je v starih časih tako plesalo. V resnici pa se stara moderno človeštvo.

— **Grdo vreme po vsej Evropi.** Višje ležeče vasi v Krkonoših so tako zasnežene, da so od sveta popolnoma odrezane. — Na Pomoranskem so viharji uničili veliko vasi in podrli jezove, tako da znaša škoda okoli tri milijone M. — Na Španskem divjajo snežni viharji. V Avstriji je železniški promet prekinjen. Temperatura v Madridu znaša 6 stopinj pod ničlo.

— **Podjetna licejka.** Pred dobrimi 14 dnevi je iz Budimpešte nenadoma izginila 15-letna licejka Ilona Friedmann. Vse je mislilo, da je dobro razvito dekle postalo žrtev kakega zločina; stariši so bili obupani, policija se je pa zastoj trudila najti kako sled za dekletom. Te dni so pa stariši dobili iz New Yorka razglednice od Ilone in kmalu nato jih je objela tudi pogrešna hčerka. Kaj se je bilo z njo zgodilo? Kakor so že pogumne in podjetne takele nedorasle punice, — je Ilona stavila s svojimi sošolkami, da si upa priti v Ameriko brez denarja, brez papirjev in brez dovoljenja starišev; treba ji je samo voznega listka do Reke. Sošolke so bile za načrt takoj navdušene in so med sabo zložile denar za vozni listek do Reke. Ilona se je nato odpeljala v Reko ter šla v pristanišče, kjer je bila za odhod pripravljena ladja »Karpattia«. Neopažena je prišla na krov in se skrla za nekimi tovari. Ladja je odplula. V Gibraltarju je Ilona našel kontrolni

uradnik. Pogumno je povedala svojo zgodbo o stavi in rekla, da izvrši samomor, ako je ne vzemo sabo v New York. Ladijski častniki so se dali pogovoriti in so izročili deklico izseljeniški komisiji na Ellis Islandu. Tu je pisala razglednice na stariše in tovarišice, potem so jo pa zopet spravili na »Karpattia«, ki jo je prepeljala nazaj v domovino, kamor je srečno dospela in — dobila stavo. Najbolj čudno pri vsem tem je pa bilo to, da so njene tovarišice ves čas znale — molčati.

— **Velika tatvina.** Pri Aussee-u se je s Steindl-planine zvalila lavina, ki je bila 150 m globoka in silno dolga. Pol hektarja gozda je uničenega in en hlapec zasut.

— **Vlak povozil voz.** Štiri osebe mrtve. Pri Schönlandu je vlak povozil voz. 4 osebe so mrtve.

— **Polet Pariz—Praga—Dunaj—Carigrad—Jeruzalem—Kairo—Avstralija.** Francoski aviatik Vedrines je 30. decembra priletel v Kairo. Izjavil je, da poleti iz Kaire čez Malo Azijo v Indijo, Indokino, Sundske otoke in od tu v Avstralijo.

— **Vsa rodbina umorjena.** V vasi Krzynowloga je neznanec, ki je prišel spat, po noči napadel celo družino bogatega kmeta Wiguna in ustrelil gospodarja, ženo ter obe hčeri, nakar je hišo oropal.

— **Podkupljiv »uradnik«.** Te dni se je v raznih mestecih in vajah blizu Neaplja oglasil neki gospod in se pri oblasteh predstavil kot inž. Marsica, ki je od ministrstva za javna dela pooblaščen izvršiti nekaj razlastitev, ki so potrebne za novo brzovozno progo Rim—Neapelj. Oblasti so šle ministerialnemu pooblaščenec v vsem na roko, ko je razpravljal z zemljiškimi posestniki. Le-tem je inženier natihoma obljubil ugodne pogodbe, ako mu dajo kaj »na roko«. To so ljudje radi storili in mož je dobil kakih 200.000 K »podkupnine«. Nato je izginil; opeharjeni posestniki si bodo pa v bodoče ministerialne pooblaščenca malo bolje ogledali.

— **Proti zlorabi uspavalnih sredstev.** Ker se mnogokrat zgodi, da kdo uspavalna sredstva zlorabi v samomorilne svrhe, predlaga dr. Cimbali v monakovskem strokovnem glasilu, da naj se uspavalna sredstva spoje s kako tvari, ki bi v majhni količini ne učinkovala, ako bi pa kdo vzel prekomerno veliko uspavalnega sredstva in s tem seveda tudi primešane snovi, — bi pa ta povzročila bljuvanje. V to svrho priporoča dr. Cimbali bljuvalni koren.

— **Razkrinkan »veliki duhovnik« solnčnega boga.** Amerikanec Oto Hanisch, po poklicu stavec, je živel več let med mormonci. Tu mu je prišlo na misel, da bi tudi on lahko ustanovil kako novo vero in tako prišel do razkošnega in brezskrbnega življenja. Preskrbel si je tedaj perzijskih oblačil, nadel si sivo brado in lase in pod imenom Otomana Zar Aduš Hanisch začel propovedovati »mazdaznanski« to je solčni kult. Kmalu je zbral krog sebe 14.000 vernikov in sijajno živel kot »veliki duhovnik solnca«. Prebival je v razkošno opremljenem »templju« na najlepši cesti v Čikagu. Svoj čas je prebil predavaje celo v Londonu. Toda sreča je opoteča; med njegovimi ovčami se je našel odpadnik, in sicer mlad fant, ki so ga v templju častili kot solnčnega boga. Ta je sodišču predložil brošure, s katerimi je »veliki duhovnik« nabiral vernike; v teh brošurah se za verske obrede priporoča skrajno nemoralno početje. Oblast je čednega »velikega duhovnika« takoj prišla in nato je prišlo na dan, da je ta častitljivi stari Perzijanec — 45letni bivši stavec Oto Hanisch. Obsojen je bil na pet let težke ječe in 2000 K globe. Uboge njegove »ovčice«!

— **Nenavaden dvoboj.** Ob zadnjih manevrih v ameriških Združenih državah se je neki major čutil žaljenega ter je dotičnemu stotniku poslal svoji priči. Stotnik ni naravnost odgovoril, marveč je prošil za pogovor z majorjem. Major se je nato podal v stotnikov šotor; stotnik je s pipico v ustih sedel na malem sodčku in krog njega je stalo mnogo častnikov. Stotnik je ogovoril majorja tako-le: »Jaz sem samo priprosti brambovec in v vsem svojem življenju še nisem izprožil pištole; iz tega lahko razvidite, da bi imeli Vi v dvoboju na pištole veliko ugodnejše stališče nego jaz. Glejte, ta dva sodčka sta napolnjena s smodnikom; v vsakega sem dal zvrtati luknjo in vanjo vtekati vžigalno vrvice. Vsediti se sedaj, prosim, na oni-le drugi sodček, jaz bom pa prižgal vžigalno vrvice. Kdor izmed naju bo dlje vztrajal sedeč na sodcu, ne da bi trenil z očesom, tisti bo zmagovalc v tem dvoboju.« Okoli stoječi častniki so z velikim zadovoljstvom sprejeli to stotnikovo ponudbo, zato je major ni hotel odbiti. Dalo se je znamenje, vrvice je začela tleči. Stotnik je z največjo hladnokrvnostjo kadil iz